

Пономарчук Вікторія Ігорівна

*студентка 2-го курсу факультету міжнародно-правових відносин
Національного університету «Одеська юридична академія»*

**СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ
В УКРАЇНІ У ЗВ'ЯЗКУ ЗІ ЗБРОЙНИМ КОНФЛІКТОМ**

З таким особливим, як явищем міграція, Україна мала справу ще з початку свого існування. На законодавчому рівні приймалися численні нормативно-правові акти, завданням яких було реалізація та захист прав осіб, що стали міграційним елементом. Наприклад важливим кроком у цьому стало приєднання нашої держави до Конвенції ООН про статус біженців у 2002 році. Це дуже допомогло українському законодавству покращити механізми захисту прав та гарантій мігрантів. Проте, попри це все ще наявна досить велика кількість невідповідних питань, що створюють певні незручності для переселенців.

Більш помітними ці недоліки стали з початком загострення збройного конфлікту з Російською Федерацією. Втручання країни-агресора на території України з початку 2014 року спричинило справжню гуманітарну кризу – внутрішнє вимушене переміщення населення. Люди, що раніше проживали в Донецькій та Луганській областях та на півострові Крим, були змушені покинути свої домівки в пошуках більш безпечного місця. Значна частина з них не перетинали державні кордони та просто обрали інший регіон для проживання, тим самим набуваючи статусу внутрішньопереміщених осіб (далі – ВПО).

Згодом, у лютому 2022 року, коли конфлікт загострився та почалася широкомасштабна війна, кількість регіонів, в яких з'явилася беззаперечна небезпека громадянам України, зросла. Міграційний потік набув шалених темпів росту, що спричинило термінову необхідність у допомозі ВПО з їх труднощами.

В цілому, проблеми біженців, які виникли у зв'язку зі збройним конфліктом, ми можемо класифікувати наступним чином:

- проблема загрози життю
- проблеми адміністрування
- моральні проблеми
- матеріальні проблеми

Проблеми, пов'язані з загрозою життю, мабуть, можна виділити найбільш серйозними у цьому переліку. З початку бойових дій існує вражаюча кількість небезпек, які загрожують особі поки та пере-

буває на території в зоні ураження. Однак, якщо людина вирішила задля власної безпеки покинути попереднє місце проживання, на жаль, її гарантії у цьому випадку теж не надто захищені. Причиною є те, що країна окупант не дотримується норм міжнародного гуманітарного права та дозволяє собі зухвало шкодити цивільному населенню. Тобто навіть покинути окуповане місто, чи місто, що перебуває під обстрілами, може бути досить важко та ризиковано для життя. Також, важливим моментом є те, що значна частина біженців є дітьми або особами похилого віку, у яких виникає більше труднощів з тим, щоб покинути місце окупації. Проте, державна влада робить усе можливе задля забезпечення безпечної евакуації цивільного населення з під вогню. Проводяться постійні переговори з метою організації «зелених коридорів», чимало волонтерів згромажуються на допомогу.

Коли людині вдається дістатися більш безпечного місця, з'являється потреба в адаптації у новому соціумі. Однак починати все з чистого паперу є тим ще випробуванням. У мігрантів ймовірний важкий моральний стан через можливі пережиті стресові ситуації при евакуації. Покидаючи попереднє місце проживання, часто доводилося залишати дорогоцінні речі, рухоме майно чи нерухомість, отже, з'являється страх та не розуміння що робити з тим, що було напрацьовано впродовж життя. Також адаптивні проблеми виникають у разі тимчасового відділення родичів один від одного й у цьому разі необхідно якомога швидше забезпечити возз'єднання рідних. Ще одним моментом, який заважає ВПО швидко адаптуватися – стереотипи. Пов'язані ці стереотипи з псевдовпливом російського світу на східні регіони України, тому виникають непорозуміння у мовному питанні чи стосовно політичних поглядів.

Окремі труднощі виникають при адміністративних процедурах. Прибувши в безпечне місце особі необхідно встати на облік як внутрішньопереміщена особа. І для того, щоб цей процес проходив швидше владою було значно спрощено усі юридичні особи. Для отримання довідки з необхідних документів є паспорт та підтвердження місця проживання на тимчасово окупованій території. Додаткової зручності надає мобільний застосунок «Дія», у якому можна оформити усі важливі документи у режимі онлайн.

Свою чергою матеріальні проблеми можна також поділити на окремі підвиди:

- *проблеми працевлаштування.* Покидаючи місце свого попереднього проживання, особа втрачає своє робоче місце, посаду, а з пошуком нової роботи знову ж таки можуть виникати труднощі у новому місті. Отже, виходить так, що трудові гарантії людини не здійснюються, зростає рівень безробіття. Практика інших країн показує, що у цьому випадку необхідно забезпечувати стимулювання зайнятості, наприклад відновлення стажу особи або надання їй сільськогосподарської ділянки для праці.
- *проблеми надання тимчасового або постійного місця проживання.* Ця проблема є однією з першочергових, з якими вимушеним переселенцям доводиться зустрічатися, та власними силами, часто не маючи достатніх коштів, вирішити це питання проблематично. Також до цього пункту можна віднести можливість отримати виплату компенсації за пошкоджене або зруйноване житло внаслідок бойових дій. Окрім надання нового місця проживання, країні слід також розглядати можливість людини у майбутньому повернутися до рідного міста. Звісно виконання цього пункту потребує повного вирішення причин, за яких особа вимушена була покинути дім заради своєї безпеки, однак все ж варто передбачити здійснення такої потреби тимчасово переміщених осіб. Враховуючи те, що будівлі, а також інфраструктура міст, можуть бути пошкодженими або зруйнованими внаслідок бойових дій, державі варто обрати шлях допомоги власникам цієї нерухомості, це наприклад може бути допомога у відбудові, в тому числі й фінансова, або компенсація частки вартості на придбання нового житла.
- *фінансові проблеми.* Надання грошових виплат, як вид допомоги, зможе підтримати найуразливіші верстви населення серед вимушених переселенців, а саме неповнолітніх та їх опікунів, пенсіонерів, інвалідів, багатодітних сімей тощо. Сюди також можна віднести нарахування певних пільг або часткових компенсацій окремих виплат, наприклад з вартості комунальних послуг. Можливий ще варіант повного звільнення від сплати податків, послуг зв'язку, державного мита. В окремих випадках матеріальна допомога може бути надана у вигляді продовольчих і промислових товарів [3, с. 253].

Отже, в такі важкі часи, явище внутрішньої міграції в Україні набуває надзвичайно важливого значення і потребує негайного ре-

гулювання. Звісно, влада робить наразі усе можливе аби забезпечити захист прав та гарантій вимушених переселенців та усунути усі можливі для них труднощі, однак, дії та власне нормативна база з цих питань все ще є недосконалими та потребують детальнішого дослідження.

Список використаних джерел

1. Свящук А. Л. Проблеми прав біженців та виклики сучасності – навчальний посібник. Харків: Видавництво «ФОРМ» Голембовська О. О., оформлення. 2018. 321 с.
2. Малиновська, О. Міграційна політика в Україні: формування, зміст, відповідність сучасним вимогам. Аналітична записка. М. 2014. 18 с.
3. Войналович, І. А., Кримова, М. О., Щетініна, Л. В. Вимушені переселенці: зарубіжний досвід, стан та реалізація їх прав в Україні. 2014. 250-257 с.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Грушко М. В.

Рудецька Поліна Андріївна

*студентка 2-го курсу факультету міжнародно-правових відносин
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ЗАХИСТ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ В КОНТЕКСТІ ЗБРОЙНИХ ВТОРГНЕНЬ РОСІЙСЬКОЮ ФЕДЕРАЦІЄЮ

Війна завжди асоціюється зі смертями та кровопролиттям. Безумовно, це так, але якщо розширити свій кругозір, то можна побачити, що це також руйнація, знищення та привласнення пам'яток мистецтва.

Протягом століть Росія під виглядом «країни-рятівниці» втручалася не лише в економіку країн які були в полі її інтересів, але інколи намагалася привласнити або стерти з «листя Землі» все, що ідентифікує націю як народ. За час проведення Росією вторгнень в різні країни було знищено навіть не десятки, а тисячі пам'яток культурної спадщини народу. Такі дії є порушенням норм міжнародного гуманітарного права, які класифікуються у Римському статуті Міжнародного кримінального суду [1].

Умисне знищення культурної спадщини є воєнним злочином – це так звана «культурна чистка», яка проводиться задля спотворення іс-